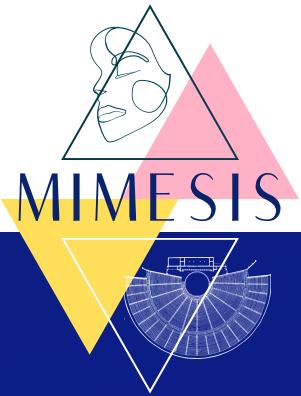

Карта на учителя

ВОДА, НАВСЯКЪДЕ ВОДА!

Цели на обучението

Абстрактно мислене

Воден цикъл и природни науки

Речник и език

Театър на маската

Модалности на дейността

8-12 години

В класната стая

Групова работа, по двойки,
индивидуална

Необходими материали

- 5 листа А4 в различни цветове
- Хартиено тиксо
- А4 листове бяла хартия
- Химикалки, цветни маркери
- Ножици
- Широк ластик
- Телбод

Приложени ресурси за печат

- Викторина и карти за Акт1
- Карти за Акт 2
- Шаблони за маски за Акт3

Актове

Акт 1: Време е за действие

Акт 2: Време за движение

Акт 3: Време за създаване

Акт 4: Време за представление

Ниво на трудност и целеви училищен етап

Лесно - Средно

Начален

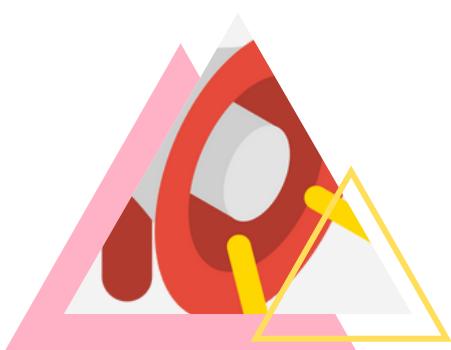

Обобщение на дейността

Чрез дейността "Вода, навсякъде Вода!" ние се стремим да предложим на децата да изследват основни физически понятия и процеси, свързани с водата чрез техники от физическия театър и театър на маската. Тези дейности, разделени в 4 акта, наподобяват композицията на пияса и предлагат различни подходи за изучаване на водата, нейните 3 агрегатни състояния и 4-те основни процеса на промяна.

Тези дейности позволяват на учениците да развият знанията си чрез телесно изразяване, движение и действие. В същото време учениците преминават през последователен процес от изучаване на актьорски средства, създаване на свой герой от театрална маска и импровизирано театрално представление с маска. Превръщането във водно създание и интерпретирането му с тяло допринася за усвояването и затвърждаването на знания чрез цялостно преживяване тяло-емоция-ум. Дейността е добре да бъде изпълнена изцяло, за да се придобият всички умения. Изградена е от няколко части за изпълнение в няколко последователни урока.

Последователност на дейността

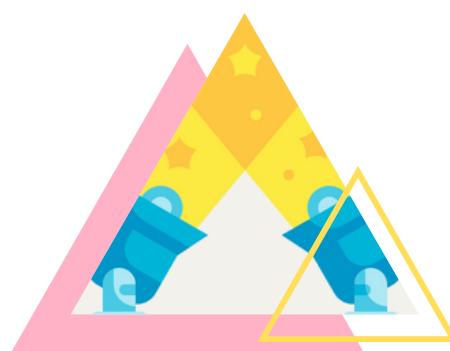
АКТ 1: ВРЕМЕ ЗА
ДЕЙСТВИЕ

АКТ 2: ВРЕМЕ ЗА
ДВИЖЕНИЕ

АКТ 3: ВРЕМЕ ЗА
СЪЗДАВАНЕ

АКТ 4: ВРЕМЕ ЗА
ПРЕДСТАВЛЕНИЕ

Обобщение на дейността - Акт 1: Време е за действие

Кръговрата на водата - викторина

Учителят разделя класа на три групи по 8 деца в група. Всяка група получава лист с викторина и определен брой карти с букви. Целта е да се открие скритата дума. Това става чрез отговори на въпросите и събиране на картите с главните букви в края на отговора. Накрая децата подреждат картите с букви. Групите трябва да завършат с една и съща подредена дума „КРЪГОВРАТ“. Учителят определя време от 10 минути.

Време за действие - Игра “Зони”

Учителят подрежда 5 цветни листа A4 диагонално на пода в средата на стаята, като оставя еднакво разстояние между всеки от тях. Редът (но не е задължително) може да бъде: зона 1 - Летен дъжд (оранжев цвят); зона 2 - Амазонска джунгла (зелен цвят); зона 3 - Непрогледна мъгла (сив цвят); зона 4 - Замръзнато езеро (бял цвят); Зона 5 - Дълбок океан (син цвят)

УЧИТЕЛЯТ. - Открихме, че водата се движи постоянно. Сега е моментът да се превърнем в актьори и да действаме в различни ситуации на непрекъснато променящия се воден цикъл. Тази цветна пътека се състои от пет зони. Всички групи ще преминат през тях. Всяка следваща група се подготвя да влезе в първата зона в момента, в който предходната група премине в петата. Следвайте историята, която ще разкажа, и се опитайте да действате според това, което чувате. Опитайте се да изпълнявате действията възможно най-реалистично и енергично. Играта е за забавление и дава възможност на вашето въображение и актьорски умения да се развихрат. Не забравяйте, че действате като група и може да намерите начини за взаимодействие в различните зони.

Групите се договарят за реда на преминаване и първата група заема своето място за началото на играта.

Импровизация

Продължителност:
30 минути

Воден цикъл

Аналитично
мислене,
Сътрудничество

Фази на дейност

- 1 Пренаредете пространството в класната стая и сформирайте групи до 8 ученика.
- 2 Обясните правилата и раздайте листовете с викторината и картите.
- 3 Оставете групите да решат теста и открият скритата дума за определено време от 10 минути.
- 4 Направете цветна пътека с пет зони на пода и обясните правилата на играта
- 5 Водете учениците през играта с игрив сторителинг.

Съвети

ПРИМЕРЕН СТОРИТЕЛИНГ ЗА УЧИТЕЛЯ - ИГРА “ЗОНИ”

Примерът предоставя само ориентация и насоки. Можете да използвате въображението и креативността си, за да откриете различни и привлекателни ситуации за действие и разказ. Можете също така да проверите страница 6 „ДА ПРОДЪЛЖИМ НАТАТЬК“ за вдъхновение.

- Първата зона е тази на топлия летен дъжд. Вали, съвсем мокри сме, от косите ни капе вода, но с радост скачаме в калните локви. Дъждът се усиљва, локвите преливат и потокът ни повлича към огромна река.
- И сме готови да се преместим във втората зона - Амазонската джунгла! Сядаме в едно кану, което ни носи през широката река. Погледнете огромните дървета, които ни заобикалят, техните корони са високо в небето и образуват плътен зелен таван над нас. Горещо е и много влажно, поради силното отделяне на влага през листата.
- Попадаме в трета зона. Не виждаме нищо, мъглата е толкова гъста около нас, че трябва да се държим за ръце и да се движим много бавно и предпазливо, за да не се изгубим. Внимание! Може да се спънем в нещо или да паднем в дупка...
- В четвърта зона е много студено. Трябва да прекосим ледено езеро. Хълзгаме се, усещаме как леда проскърцва, някои падат, стават трудно, групата трябва да си помага.
- Сънцето напича силно, ледът се топи и ние падаме в пета зона. Сега се гмуркаме в дълбокия океан. Пловдаме сред риби и морски обитатели, заедно с делфини и китове.....постепенно успяваме да стигнем до брега.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЗВУЦИ И МУЗИКА

Можете да използвате звук за изграждане на атмосфера в различните зони. Това стимулира активността и прави изживяването на участниците още по-вълнуващо. Може да подгответе аудио запис с пет различни звука с продължителност около 20 секунди всеки. Това ще помогне да се запази темпото и ритъма на играта.

Достъп до примерен саундтрак тук и тук:

ОБРАТНА ВРЪЗКА

Добре е да завършите дейността с кратка обратна връзка от учениците чрез отговори на въпроси като: Срещнахте ли предизвикателства при решаването на теста? Научихте ли нещо ново? В коя зона се забавлявахте най-много? Къде срещнахте предизвикателства?, и други.

Цели на обучението

Тази дейност ни позволява да прегледаме и затвърдим знанията за водата. Допринася за увеличаване на знанията за естествения воден цикъл и значението му за живота на земята. Специален акцент е върху динамичното състояние на водата – постоянно движение и промяна. Най-добрият начин да разберем и почувствуем водата в нейното многообразие около нас е чрез театрални игри, в които на учениците се предлагат ситуации за действие и взаимодействие и за учене чрез опит.

Театрални цели

В Акт 1 учениците се запознават с едно от основните театрални средства - да действат (да предприемат действие/да бъдат в действие). Думата "актьор" означава действащ човек. Използването на забавни театрални игри с импровизирано разказване активизира учениците, засилва тяхната спонтанност и въображение, и развива уменията им за сътрудничество и работа в екип. Създаването на ситуации за действие и взаимодействие е един от най-добрите начини за запознаване на децата с театралното изкуство.

Развити умения

- Логическо мислене
- Аналитични умения
- Умения за работа в екип при решаване на проблеми
- Тълкуване на научни концепции чрез театрално действие и импровизация
- Проявяване на активност
- Креативност

Още зони

Един възможен начин за развитие на играта и образователния процес е добавянето на още зони. Например - зона на Северния полюс, внезапно ледът изчезва (представляващ процеса на сублимация) групата открива запазен скелет на мамут.....

Добавена реалност

Ако училището е технически оборудвано, учителят може да замени цветните листове хартия с добавена реалност. Това ще направи действието още повълнуващо и живо, децата наистина могат да се почувствуваат като на сцена или в кадър от филм.

Екология

Изучаването на екология и някои тревожни проблеми, свързани с нарушаването на водния цикъл, също могат да се играят в зоните, като за тази цел учителят може да идентифицира предварително няколко, които засягат конкретен проблем. Например, зона в морето, ние плуваме и се забавляваме, изведнъж виждаме делфин, увит в найлонова торбичка, зона в Северния ледовит океан, малък айсберг се е отчупил и малко бяло мече стои на него, зона в пустиня, някога е била оазис, но водата в кладенеца е пресъхнала....

ВИКТОРИНА!

1 Аз съм навсякъде. Аз заемам над 70% от планетата, над 60% съм в твоето тяло. Аз съм безценен ресурс, без който няма живот.

a) злато - Ъ

б) вода - Т

в) отпадъци - К

2 Когато слънцето ме нагрее, аз политам в атмосферата и мога да се рея свободно навсякъде . Тогава моето агрегатно състояние е:

а) твърдо - Р

б) течност - Г

в) газ - О

3 Когато се охладя в атмосферата аз политам към земята и я напоявам. Тогава моето агрегатно състояние е:

а) газ - К

б) течност - Ъ

в) твърдо - Р

4 Когато съм под нула градуса по Целзий, замръзвам. Тогава моето агрегатно състояние е...

а) течност - В

б) газ - А

в) твърдо - Р

5 Аз се образувам от нагрятата от слънцето вода на водоемите. Аз съм...

а) снежинка - Г

б) почва - Т

в) пара - А

6 Аз се раждам, от газообразното състояние на водата в атмосферата и пътувам над земята с помощта на вятъра. Аз съм...

а) хвърчило - О

б) облак - Р

в) самолет - К

7 Аз се образувам, когато водата в атмосферата се охлади и се превърне в капчици. Аз съм...

а) капки за нос - Ъ

б) портокалов сок - Т

в) дъжд - В

8 Щом попадна на повърхността на земята, част от мен преминава през почвата и се превръщам в:

а) червей - В

б) пещера - Т

в) подземни води - Г

9 Ще ме срещнеш на двата полюса на земята и в планините. Там, където слънцето най-малко нагрява и аз оставам твърд и непоклатим. Аз съм...

а) ледник - К

б) сладолед - Т

в) орел - А

К

Р

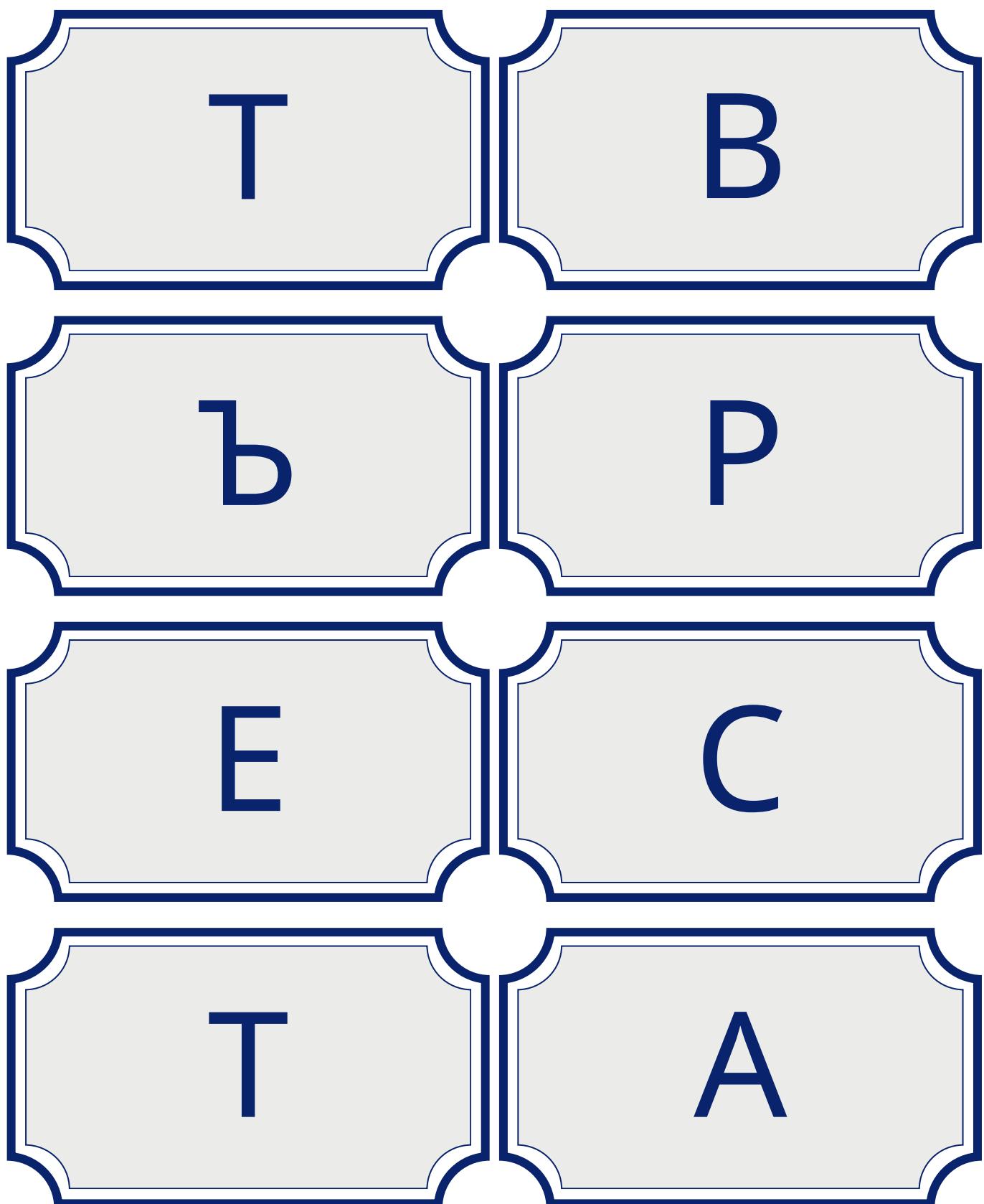
ъ

Г

В

Р

А

Акт 2: Време за движение

Обобщение на дейността - Акт 2: Време за движение

Акт 2 се състои от две загряващи игри, творческа работа в малки групи и сценично представяне. Темата е агрегатните състояния на водата и процесите на преминаване от едно състояние в друго. Учениците ще пресъздадат агрегатните състояния като групови скулптури с телата си, а процесите на промяна като движенчески танцовален преход от една скулптура към друга.

Загряваща игра №1

Какво е "скулптура" в театъра и как можем да я създадем с телата си?

Няколко лесно направени скулптура по ключови думи, подадени от учителя се изпълняват от целия клас. Примери за такива, на които децата реагират спонтанно, са: „Нека всеки да направи с тялото си скулптура на великан; на джудже; на орел; на цвете, на скала, на перо" и т.н.

Загряваща игра №2

Какво означава движенчески преход?

Всеки от учениците създава с тялото си 4 скулптури в следния ред: семе; корени; стъбло, корона на дърво. Повтаря ги няколко пъти за да ги запозни. След това учителят дава инструкции всеки да възпроизведе скулптурата на семето. Семето постепенно покълва и всички достигат до скулптурата на корена, след което постепенно се изправят и правят скулптурата на стъблото, където клоните постепенно се отварят и всички правят скулптурата на короната. От тази позиция едно семе пада на земята и всички се връщат към първата скулптура на семето. Цикъла се повтаря няколко пъти, като целта е децата да повторят същите движения в преходите.

Творчески процес в малки групи

Учителят разделя класа на групи до 5 ученика всяка. Едно дете от група е поканено да изтегли карта с изобразени 3 символа за агрегатни състояния и 2 думи за процеси на промяна. Агрегатните състояния на водата са: твърдо (ромб), течно (капка) и газ (облак). Една карта може да съдържа две еднакви изображения на агрегатни състояния (напр. 2 капки) в зависимост от двата написани прехода. Стрелките между изображенията на агрегатните състояния подпомагат разбирането на процеса на преход. Възможните процеси на промяна са: топене, изпаряване, кондензация, замръзване. От всяка група се очаква да създаде 3 групови скулптури, представящи определено агрегатно състояние и след това да открие и извърши движенческите преходите между тях.

Сценично представяне

Учителят обособява пространство за импровизирана сцена. Групите се договарят за реда на представяне. Първо групата представя само скулптурите. Публиката (другите групи) наблюдава внимателно, тъй като трябва да познае на кое агрегатно състояние отговаря всяка от трите скулптури. Следва мини спектакъл - движението на водата от едно агрегатно състояние в друго. Краят на всеки мини спектакъл е последван от аплодисменти и кратка обратна връзка от публиката и преподавателя.

Физически театър

Продължителност:
40 минути

Състояния на
водата и процеси на
промяна

Телесна пластичнос
и изразителност
взаимодействие и
екипна работа

Фази на дейност

1

Обяснете правилата и проведете две последователни загръващи игри

2

Сформирайте малки групи от до 5 ученици и помолете един представител от всяка да изтегли карта.

3

Подкрепяйте учениците в техния творчески групов процес.

4

Проведете груповите сценични представления

5

Инициирайте обратна връзка от публиката и участниците.

Съвети

СКУЛПТУРА НА ТЯЛОТО = ПОЗА НА ТЯЛОТО

Ако е необходимо, думата "скулптура" може да бъде допълнително пояснена с "поза на тялото". В театралното изкуство и двата термина се използват с едно и също значение.

ПОКАНЕТЕ АРТИСТ ВЪВ ВАШИЯ КЛАС И РАБОТЕТЕ ЗАЕДНО

Включването на гостуващия артист може да бъде от голяма полза. Той може да помогне на учителя в по-задълбочено и прецизно насочване на групите за движението и трансформацията на тялото и ще стимулират процеса за постигане на по-богата и по-кreatивна телесна изразителност.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА МУЗИКА

Може да се изготви предварително подгответен списък с музикални записи за различните преходи на движение. Това ще помогне на учениците да запазят потока и ритъма на своите движения и ще превърне представянията в мини танцови хореографии.

Достъп до примерен саундтрак тук и тук:

Цели на обучението

Тази дейност позволява да се задълбочат знанията за агрегатните състояния на водата и процесите на преход от едно агрегатно състояние към друго. Тук отново фокусът върху динамичното състояние на водата е насочен към задълбочено изследване на процесите на промяна. Най-добрият начин да се изразят и разберат те е чрез тяло и физическо изразяване. Чрез средствата на физическия театър учениците изучават преходите на водата, придобиват и запомнят дълготрайно основни научни термини и понятия. Чрез експресия децата осъзнават по-добре телата си и развиват уменията си за комуникация и работа в екип.

Театрални цели

Втази дейност учениците ще научат основни техники от физически театър за използване на техните тела и телата на техните съученици в създаване на абстрактни групови образи. Те ще открият способността да се движат и физически да си взаимодействват. Чрез тази дейност техният изразителен потенциал ще бъде развит и те ще разберат, че всичко може да бъде изразено чрез средствата на физическия театър. Взаимодействието с техни съученици чрез тяло и движения ще развие техните сетива, капацитет за наблюдение и осъзнаване на себе си и другите. Тълкуването на абстрактни понятия физически директно стимулира абстрактното мислене, основен елемент на логическото мислене и решаването на проблеми.

Развити умения

- Абстрактно мислене
- Аналитични умения
- Умения за работа в екип и решаване на проблеми
- Интерпретиране на научни концепции чрез тялото
- Креативност
- Умение за групово взаимодействие чрез движение
- Кинестетично осъзнаване на тялото във връзка с пространството и други тела

Снежинки

Един интересен процес на промяна е този на образуването на снежинките. Възможно ли е водата да преминава от газообразно директно в твърдо състояние? Защо снежинките са уникални? Нека научим повече по темата и да създадем наши собствени уникални снежинки чрез:

- използване на принтирани мотиви - <https://littlebinsforlittlehands.com/snowflake-template/>
- като начертаете свой собствен шаблон, започвайки с 3 кръстосани линии - - <https://iheartcraftythings.com/snowflake-drawing.html>

Физически театър

Ако се интересувате от темата „физически театър“, може заедно с децата да откриете повече вълнуващи неща тук:

- <https://www.youtube.com/watch?v=dL97TvbE0bk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vNVPumETruA&t=57s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=oY-cKI71FmQ&t=5s>

Жак Льокок е една от водещите фигури в развитието на физическия театър. Неговият метод до голяма степен включва работа с неутрална и ларва маска. Чудесна възможност да се направи връзка между физическия театър и театъра на маската, който ще бъде представена в следващите Акт 3 и Акт 4:

- <https://www.youtube.com/watch?v=tcuM5reT16E>
- https://www.youtube.com/watch?v=FzHPu5xD_hg

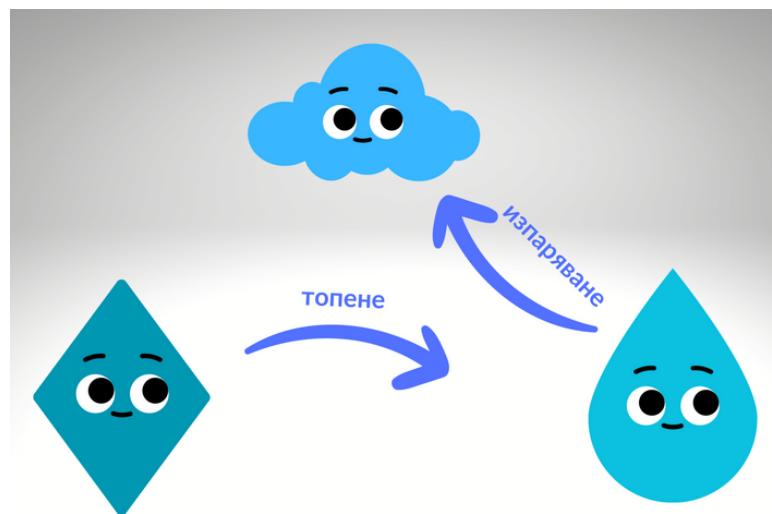
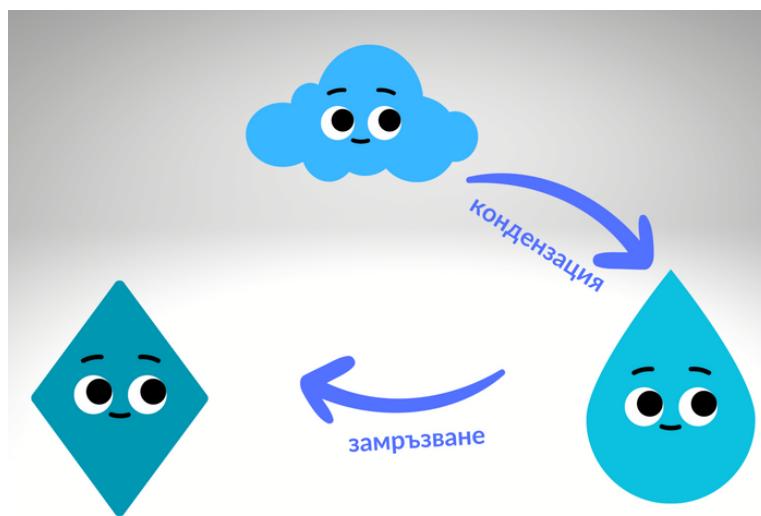
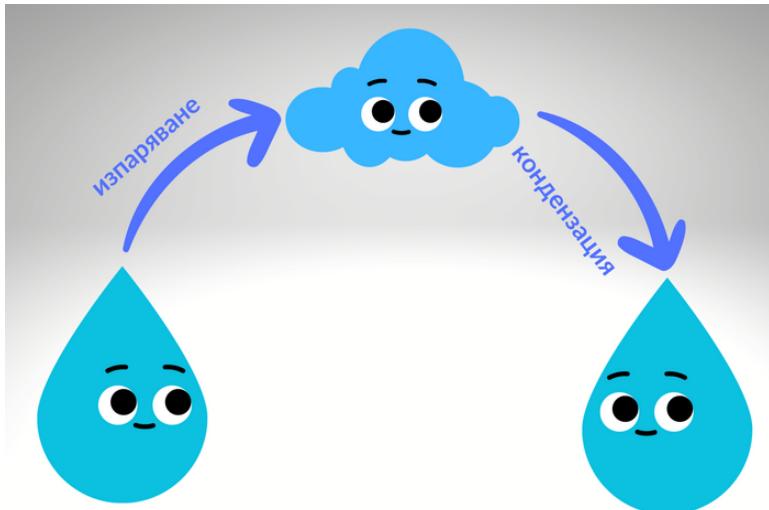
Ще бъде голяма полза за децата, ако учителят работи в сътрудничество с актьор, обучен във физически театър. Този професионалист може да предложи игри, които развиват както тяхната изразителност, координация и баланс, така и в същото време стимулират тяхната креативност и умения за взаимодействие с партньор.

Много добри идеи тук: <https://youtube.com/playlist?list=PLJgBmjHrqgs4s6c0MrG-pniFOTtvKncpG>

Акт 2: Ресурси за печат

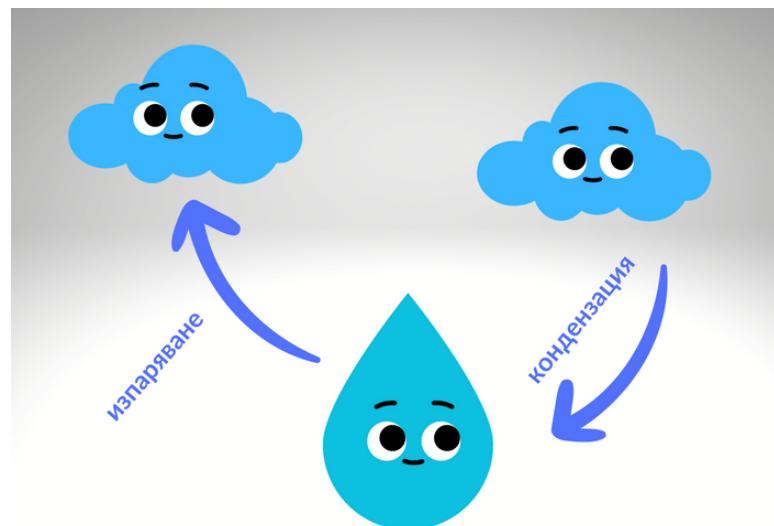
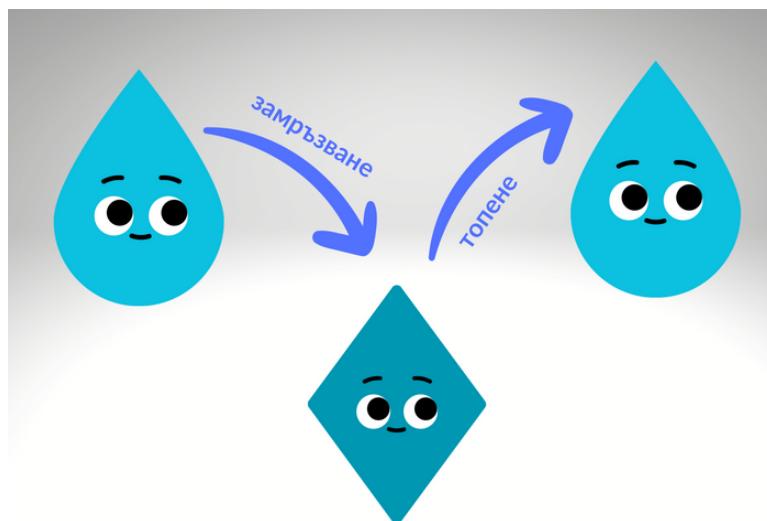
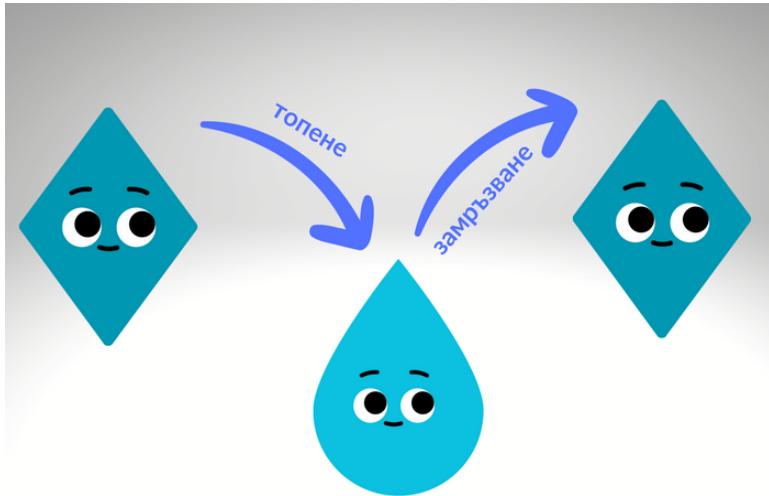

Агрегатни състояния на водата и процеси на промяна

Агрегатни състояния на водата и процеси на промяна

Обобщение на дейността - Акт 3: Време за създаване

Акт 3 се състои от две части: измисляне и описание на театрален герой и визуализацията му в театрална маска. Темата е: Какви са специфичните характеристики на водата в различните й агрегатни състояния? (обем и форма).

Част 1 - Измисляне и описание на театрален герой

Преди да започне заниманието, учителят пренарежда пространството и маркира три места в стаята. Под формата на игрив диалог учителят насочва вниманието на децата към това какво тези места представляват и какво ги отличава.

Учител: - Нека да си представим, че това са три свята. Всеки е съставен от вода, но те много се различават. Единият представлява водата в твърдо състояние. Може ли някой да каже какво означава това?

Ученици: - Че всичко в този свят там е здраво, фиксирано, не се движи, има фиксирана форма.

Учител: - Добре. А това тук е светът на водата в течно състояние. Дали и в този свят водата има постоянна форма?

Ученици: - Не, всичко тук постоянно се движи, като че се извива. Много е пластично и може да приеме формата на всеки съд, в който е сложено.

Учител: - Добре. Но аз искам да ви попитам още нещо. Ако имаме голяма бутилка пълна с вода и една чаша. Мислите ли, че чашата ще събере цялата вода от бутилката?

Ученици: - Не, чашата е по-малка и след като се напълни догоре останалата вода ще прелее навън.

Учител: - Чудесно! Значи може да кажем, че водата в течно състояние има свой обем. А какво мислите за водата в третия свят, в който се намира в газообразно състояние?

Ученици: - Ами там всичко изглежда като да се издита нагоре и да се рее и няма постоянна форма.

Учител: - А какво мислите, дали има постоянен обем?

Ученици: - Мислим, че няма. Може да се разширява и сгъстява.

Учител: - Чудесно! Сега, може ли всеки един да си помисли в кой от световете би искал да бъде днес?

След като трите групи/свята са съставени, учителят кара всяко дете да избере представител на конкретното агрегатно състояние на водата и да го запише на лист хартия. За да го опише по-добре трябва да добави и по две прилагателни. Едното прилагателно да е свързано с характеристика на агрегатното състояние, второто - описващо човешко качество, емоция или състояние. За да илюстрира учителят може да даде няколко примера: „крехка капризна снежинка“, „твърдо мързеливо кубче лед“; „широка мъдра река“; „любопитен лек облак“...

След като всеки един е готов, учителя оставя малко време за споделяне в групите кой какво е написал. (около 5 мин.)

Част 2 - Визуализация в театрална маска

Учителят раздава листовете с трите модела линии и обяснява процеса на създаване на маска стъпка по стъпка. Учениците трябва да:

- Нарисуват своите маски, като започват от нарисуваната линия;
- Нарисуват очите на маската;
- Изрежкат маската;
- Да се чувстват свободни за тяхното доразвиване чрез допълнително изрязване, прегъване и дорисуване;
- Да изрежат малки дупки за своите очи (които може да са различни от очите на маската);
- С помощта на телбод да закрепят ластик към маската.

Време за работа - 60 минути.

След като маските са готови, се подрежда в изложба, на която всяко дете представя своята маска и споделят малко за процеса на тяхното създаване. Учителят може да помогне с насочващи въпроси като: „Какво е името на твоя герой? Как изрази неговите специфични качества в маската – като добави цвет, например, като направи очите по-интересни, като изряза или добави нещо специфично от/към твоята маска?“

Акт 3: Време за създаване

Резюме на акт 3 - Време за създаване

Театър на маската

Продължителност:
90 минути

Характеристики на
водата: обем и форма

Речник, фина
моторика,
въображение и
креативност

Фази на дейност

1

Въведете темата за характеристиките на водата и трите водни свята.
Използвайте игрив диалог. Формирайте 3 групи ученици

2

Бъдете подкрепящи, докато учениците изобретяват, записват своите театрални герои и ги споделят в групите.

3

Обяснете стъпките на процеса на създаване на маската, раздайте материали и покажете примери.

4

Нека учениците да създадат свои собствени маски и да ги представят под формата на изложба.

5

Проведете дискусия относно процеса на създаване на маски.

Съвети

АКТ 3 И СЛЕДВАЩИЯ АКТ 4

Тези два акта представляват свързан процес по създаване и игра с маска. Затова е по-добре да ги проведете в две последователни сесии. Уверете се, че в края на Акт 3 всички маски са напълно завършени.

ПОКАНЕТЕ ХУДОЖНИК ВЪВ ВАШИЯ КЛАС И РАБОТЕТЕ ЗАЕДНО

Ако е възможно, АКТ 3 е добре да бъде проведен от водещия учител заедно с учител по изобразително изкуство. Това ще допринесе за уникалността, креативните и естетически качества на процеса. 2-3 маски могат да се изработят предварително и да се представят като примери. Погледнете също примерите, дадени след ресурсите за печат.

Цели на обучението

Тази дейност подпомага едновременното учене и развитие на комплексен набор от знания и умения. Разширява знанията за специфичните характеристики на трите агрегатни състояния на водата – маса, обем, форма, плътност. В същото време езиковите компетенции се повишават чрез условия за използване на повече и разнообразни прилагателни. В процеса на създаване на собствен театрален образ децата усвояват конкретни умения от приложните изкуства, развиват фината си моторика, стимулират въображението и творческото си мислене.

Театрални цели

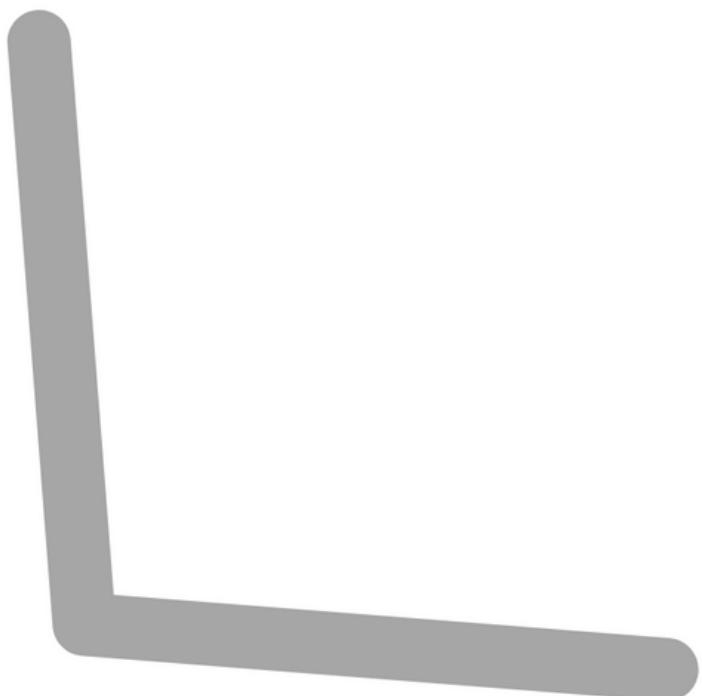
В тази дейност децата се запознават с възможностите за създаване на театрален герой чрез назоваване на неговите специфични и уникални качества и поведение. Процесът става забавен и лесен чрез визуализиране на героя в театрална маска. Така децата получават по-добра представа как биха изглеждали в ролята на този персонаж. Впоследствие те могат спонтанно и ентузиазирано да преминат към следващия етап – игра с театрална маска.

Развити умения

- Обогатяване на речниковия запас и уменията за писмено изразяване
- Фина моторика
- Стимулиране на въображението и креативността
- Превеждане на научни концепции в творчески актове
- Развитие на умения за себепредставяне и наблюдение.

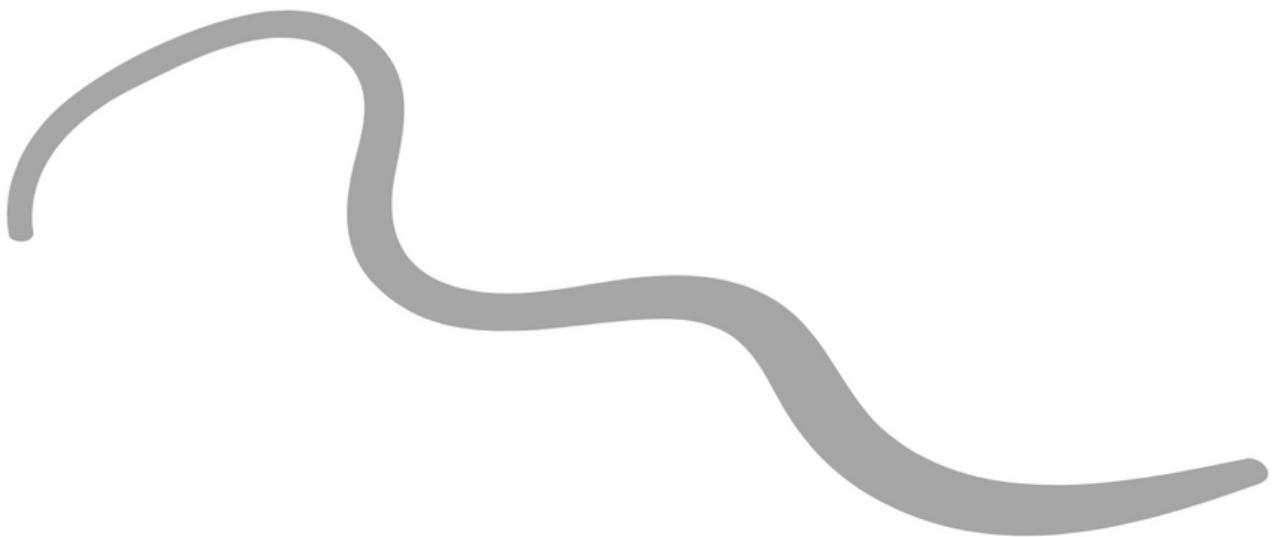

Шаблони за маски

Шаблони за маски

Шаблони за маски

Примери за рисуване на маски

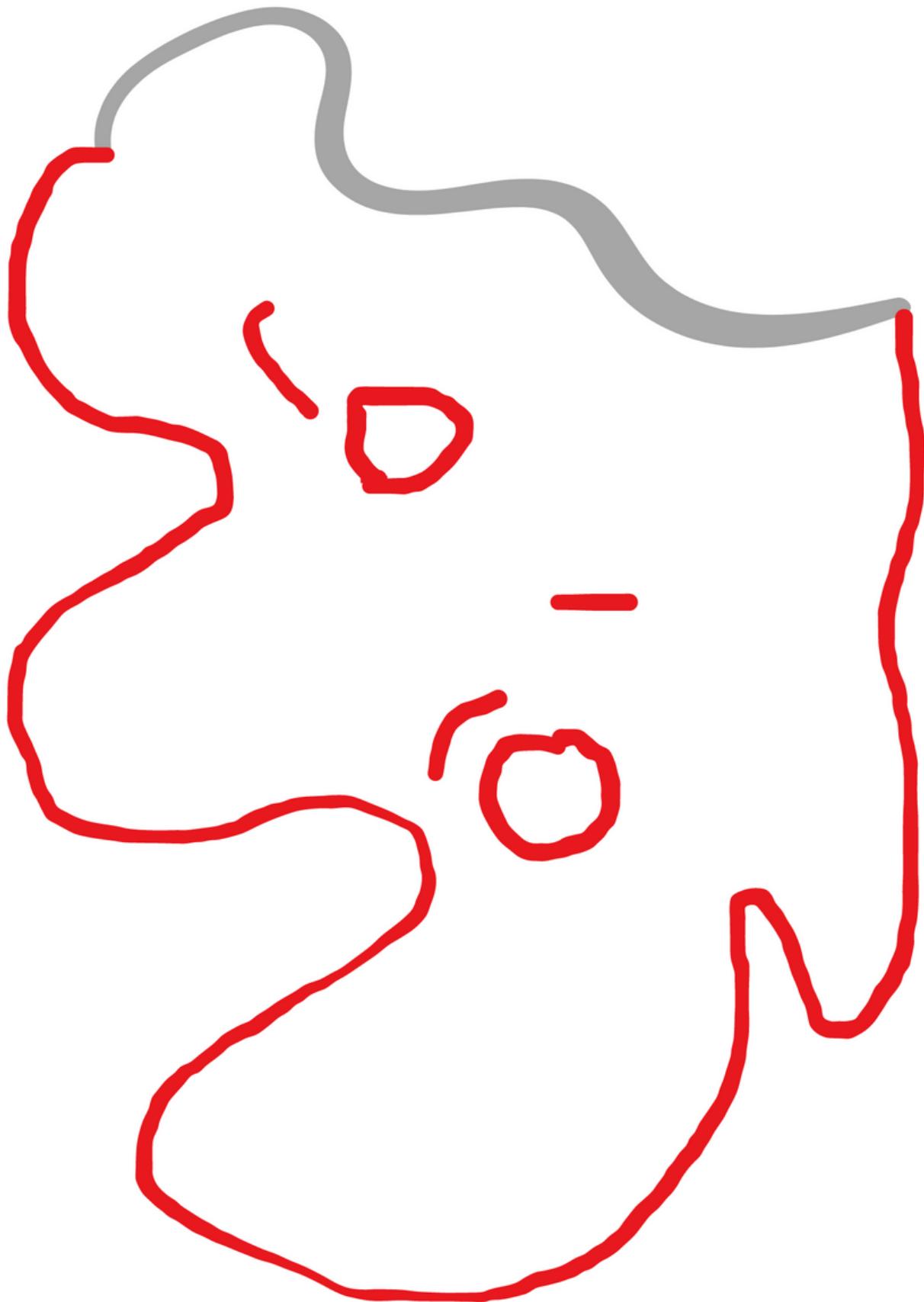

Примери за рисуване на маски

Примери за рисуване на маски

Акт 4: Време за представление

Обобщение на дейността - Акт 4: Време за представление!

Акт 4 се състои от две части - репетиция и представление. Фокусът остава върху характеристиките на водата в различните състояния, които учениците ще изследват, чрез телата си.

РЕПЕТИЦИЯ (30 мин.)

Преди началото учителят подрежда пространството и разполага маските в пространствата на трите света от АКТ3.

Учителят кани децата да застанат в групите и да оформят двойки. В двойките: Ученик "А" държи маската на ученик "Б". "Б" наблюдава маската си и започва да опитва характерни движения и поведение на тялото, породени от маската. След това слага маската и репетира движенията известно време. "А" наблюдава и дава обратна връзка. Следва смяна в двойките по сигнал от учителя.

Учителя води процеса с насочващи въпроси:

- Как се движи вашият герой - бързо или бавно? С повече резки или по-плавни движения? Вашето същество по-тежко ли е или по-леко? Дали е стегнато като се придвижва или е с отпуснати крака?
- Как се чувства, как действа и как реагира? Весело ли е или тъжно? Любопитно ли е или лесно се разсейва? Дали е сънливо или енергично? Гладно или преяло? Дали се плаши от другите или ги дразни и предизвиква? Свенливо или самоуверено? Нетьрпеливо или спокойно.....
- Защо и как вашия герой се появява на сцената? Да намери нещо? Да каже "Здравей"? Бяга ли от нещо или някой? Възможно е да се появите и като двойка. Помислете за взаимодействие с публиката.

Учителят активно участва в репетицията като наблюдава, задава въпроси, помага при взимането на решения и внимава процеса да тече гладко. В края посещава всяка една група, записва героите и идеите за начина и реда на появя на сцена.

Време за репетиция - 30 мин.

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ (30 мин.)

Учителят обявява началото на представлението. То ще е под формата на пътуване в трите водни света. Докато едната група играе, останалите ще са публика, но не в театрална зала. Те също ще участват в ролята на пътешественици, откриващи светове.

NB.: Всеки път творческия процес в АКТ 3 И АКТ 4 е различен. Децата ще измислят свои уникални герои и истории. Заедно с тях учителя ще създаде последователността и сторителинга. Примерна структура на разказ е дадена на страница 27 "СЪВЕТИ". Важно е сюжетът да следва идеите и героите, измислени от децата.

Дейността приключва с поздравление от учителя за чудесното представление, направено от учениците и с кратка обратна връзка от тях, отговаряйки на въпроси като: Как се чувствахте докато играхте своите герои? Научихтели нещо ново днес? Коя част от представянето на другите най-много ви впечатли и защо?

Театър на маската

Продължителност:
60 минути

Характеристики на
водата: форма, поток и
посоки на движение

Телесна
експресивност;
интерпретация,
самочувствие и
представяне

Акт 4: Време за представление

Фази на дейност

1

Подредете пространството и маските.

2

Децата заемат местата си и образуват двойки.

3

Обяснете репетиционния процес стъпка по стъпка.

4

Водете репетицията с насочващи въпроси и примери

5

Подгответе представлението заедно с учениците.

6

Водете представлението на трите групи чрез импровизиран сторителинг

7

Проведете финална обратна връзка

Съвети

РАЗВИТИЕ НА СЮЖЕТА

Детската фантазия и груповият ентузиазъм могат да развият представянето на героите в сюжет с конфликт, няколко последователни събития и развръзка. Учителят може да предложи някой от групата да влезе в ролята на разказвач. Добра възможност за сътрудничество би било ако групата покани гост - разказвач от друга група. Такова развитие е възможно да изисква допълнително време.

ПОКАНЕТЕ ХУДОЖНИЦИ ВЪВ ВАШИЯ КЛАС И РАБОТЕТЕ ЗАЕДНО

Би било от голяма полза ако учителя работи заедно с професионален артист. По време на репетицията това ще допринесе за по-прецизното даване на насоки и идеи, което би стимулирало по-богато и по-точно телесно и движенческо изразяване, акции и реакции от учениците. В представянето би подпомогнало по-бърз импровизиран сторителинг. Може да бъде представено и кратко видео за тренинг с маска: <https://bpptp.live/larval-mask/>

ИЗПОЛЗВАНЕ НА МУЗИКА

Добавената музика като атмосфера може да подобри въздействието и изживяването по време на изпълнението. Примерните саундтракове от АКТ 2 могат да бъдат ползвани и тук

Акт 4: Време за представление

Съвети

ПРИМЕРНА СТРУКТУРА ЗА СТОРИТЕЛИНГ - ТЕАТЪР НА МАСКАТА

Трите свята в примерна подредба за представяне: Твърдо-Течно-Газообразно.

Учител. - Ето ни в света на вечния лед. Деца, моля, облечете се добре!

“Публиката” от другите две групи имитира: слагане на ръкавици, шапки, шалове, потропват с крака от студ, потриват ръце за да ги стоплят.

Учител. - Ще се опитаме да не се задържаме дълго тук и нека бързо да разберем кой населява този свят. О, какъв голям и силен айсберг! Хм, но на мен ми се струва доста мързелив. Вижте тези две снежинки, колко са леки, танцуващи около него, а той е почти заспал! Едната доста лесно се обижда, на нея не ѝ харесва, че той не ѝ обръща внимание и си отива. Вижте, вижте каква любопитна и остра ледена висулка се появил! О, втората снежинка се изплаши и избяга. Малко и ядосано ледено кубче идва към нас. Май се опитва да ни изплаши. Може би си мисли, че ще го пуснем в чаша вода и ще го разтопим?.....

В този стил учителят анонсира и останалите, докато всички участници от този свят представят своите герои. Представлението завършва с аплодисменти и поклони от участниците.

Преход към втория свят, групите сменят местата си и пътуването продължава.

Учител. - Време е да навлезем в следващия свят. Ще ни бъде много по-топло. Затова нека да свалим шаловете и ръкавиците и да сложим банските костюми. Пригответе се да се намокрим!

Публиката имитира действието на съблиchanе и обличане на дрехите.

Учител. - О, малка и весела капка се приближава. Да ѝ помахаме за “Здравей!”. Вижте и тя ни поздравява! Ах, каква извираща се красива вълна танцува специално за нас....

Останалата част от представянето на течния свят следва примера, даден по-горе. Представлението завършва с поклони и аплодисменти на публиката.

Преход към последния свят. Групите сменят местата си.

Учител. - За да навлезем в следващия свят ще полетим с делтапланер. Сложете каските и очилата!

Публиката имитира действието на обличане на дрехи и слагане на каски.

Учител:- Ах че гъста мъгла! Успявате ли да видите нещо?

Ученици: - Струва ни се, че нещо идва към нас. Кой ли е това?

Учител: - Едно малко облаке се носи доста несигурно към нас. Доста е срамежливо.... / към облачето/- Всичко е наред, Малко облаке, не се плаши! Усещам, че още някой ни наблюдава, усещате ли и вие? Една много нетърпелива пара от чайник, не може да се сдържи и всеки момент ще подскочи нагоре....

Всички герои от света на газообразното състояние изиграват героите си. Представлението завършва с поклони и аплодисменти.

Цели на обучението

Акт 4 е обобщение на учебния процес в предходните последователните етапи и кулминира в кратките представления на финала. Целта е да се даде възможност на учениците да затвърдят знанията, които са придобили за водата и нейното постоянно и динамично присъствие навсякъде около нас, чрез опит. Възпроизвеждането на специфични характеристики на водата подобрява и прави когнитивното преживяване устойчиво. Заедно с учителя те създават импровизирана театрална история, основана на научни концепции. Поставянето им в ролята на активна публика развива тяхната наблюдателност, чувствителност и рефлексивност. Усвояват умения за даване и получаване на конструктивна обратна връзка, и се научават как да учат един от друг.

Театрални цели

В тази последна част децата се стимулират да развият цялостно поведение на театрален характер и играта с маски подпомага този процес. В индивидуалния процес на представяне и изразяване тази дейност има за цел да ги накара да изследват способността на тялото да създава. Те откриват какво мотивира героя, какви чувства и качества проявява, какво иска да каже и демонстрира, как общува, действа и реагира. Ограничени от маската, те ще развият способността да изразяват различни значения с цялото си тяло. Ще се развият умения за ориентиране в пространството и ще се засили процесът на самонаблюдение и осъзнаване. Маската е особено добър театрален инструмент, ако в класа има срамежливи деца или деца с комуникативни затруднения. Дава им възможност да поемат контрол и да се осмелят да изразят себе си смело и свободно.

Развити умения

- Увеличаване на изразителния език на тялото
- Креативност
- Преосмисляне на основни научни понятия и термини
- Развиване на качества на тялото - гъвкавост, сила, баланс и координация
- Презентационни умения
- Повишаване на самочувствието
- Развитие на внимание към себе си и другите
- Комуникационни умения
- Умения за конструктивна обратна връзка

Актът да сложиш маска и да станеш някой друг(или нещо друго) не е променен във времето. Историята на маските предхожда историята на драмата и танца. Украсата на лицето е стара поне колкото музиката и е част от разказването на истории от зората на езиковото развитие. Това е широка и много интересна област, която учителят може да изследва заедно с учениците. Въведете значими представители за обогатяване на знанията за театъра и използването на маската в него. Те са от различни части на света и от различни исторически епохи и това дава допълнителни възможности на учителя да свърже театралното изкуство с историята и географията.

Древногръцки театър

Място: Гърция; Време: 5 век пр.н.е.

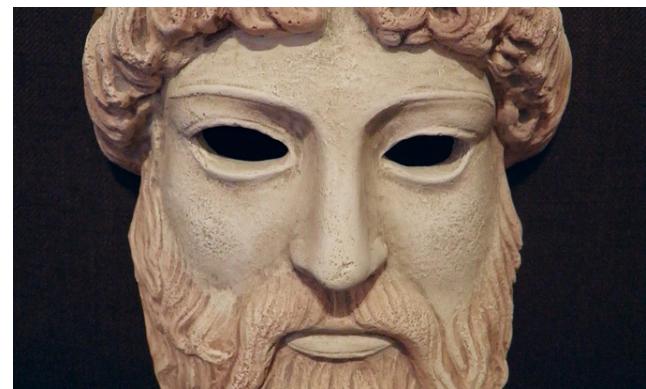
Това е началото на театъра като изкуство, което познаваме днес. Всички ние много пъти сме виждали двете маски на трагедията и комедията, които са символи на театралното изкуство. По-подробна информация за учителя можете да намерите тук: <https://youtu.be/aSRLK7SogvE?si=9bz9Ku4VA5FJuouY>. Леко и забавно разказано за деца тук: <https://www.youtube.com/watch?v=rFDT-c6QGpk>

Различни видове маски

Маски на трагедията и комедията, мозайка от вилата на Адриан

Реплика на старогръцка театрална маска на Зевс

Театър Но

Място: Япония; Време: 14 век.

Една от най-старите и все още съществуващи театрални форми. Тъй като Но е форма на изкуство, която използва маски, има голямо разнообразие от тях. Първоначално е имало около 60 основни типа Но маски, но днес се използват над 200 различни вида. Кратки откъси от представления на Театър Но са достъпни тук:

- <https://www.youtube.com/watch?v=88v-HYGAKMQ>
- https://www.youtube.com/watch?v=w9kJXe_ckFM

Три снимки на една и съща noh 'hawk mask', показващи как изражението се променя с накланяне на главата

Отляво надясно: Окина (маски на старци), Джо (маски на старейшини), Онна мен (маски на жени)

Отляво надясно:
Otoko-men (Маски на хора), Kishin (Демони), Onryō (Призраци и духове)

Комедия Дел'Арте

Място: Италия, Време: 16-18 век.

Комедия Дел'арте е форма на популярен театър, основаващ се на актьорската игра в ансамбъл и на импровизации, поставени в рамка от маските на основните персонажи и сценични ситуации. Професионалните актьори обикновено се специализират в една роля и развиват несравнима комична актьорска техника, която допринася за популярността на странстващите комедийни трупи, които пътуват из цяла Европа.

Вдъхновяваща информация и кратки видеоклипове за представяне в класа тук:

- <https://www.youtube.com/c/commediadellarteactortraining>
- <https://www.youtube.com/watch?v=4sjLWLG5z70>
- <https://www.youtube.com/watch?v=xw8ky22vobl>
- https://www.youtube.com/watch?v=HZLTWlz8_VY

Pedrolino

Colombina

Pantalone

Il Dottore

Il Capitano

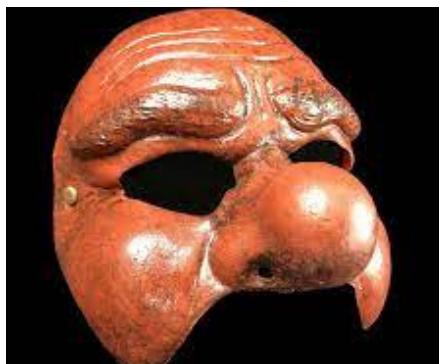

Arlechino

Герои на Commedia dell'arte

Отляво надясно: Педролино
(бяла маска), Панталоне

Отляво надясно: Il Capitano,
Il Dottore